

ИНСТРУКЦИИ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ ДАННИ ЗА ПАЦИЕНТИТЕ С ТУБЕРКУЛОЗА, РЕГИСТРИРАНИ ПРЕЗ 2018 Г.

Номер в таблицата	Означение	Тълкуване
1	Не	Пореден номер в таблицата
2	Уникален код на пациента	Уникалният код на всеки пациент се състои от 9 знака: 3 букви, включващи началните букви на името, презимето и фамилията му, следвани от цифрите на датата на раждането му (2 цифри), месеца на раждането му (2 цифри) и годината на раждането му (2 цифри). Пример: Ангел Иванов Тодоров, роден на 5 юни 1958 г. Уникалният му код е: АИТ050658. Мария Петрова Йорданова, родена на 28 ноември 2006 г. Уникалният ѝ код е: МПЙ281106
3	Възраст	Изписва се възрастта в години, навършени през 2016 г. При деца под 1 година се отбелязват месеците, навършени по времето на първия преглед по повод съмнение за туберкулоза.
4	Пол	М – мъж Ж – жена
5	Дата на първи преглед	Изписва се датата на първия преглед на болния по повод съмнение за туберкулоза. Датата се отбелязва под формата: ДД/ММ/ГГГГ.
6	Дата на поставяне на диагнозата	Изписва се датата, на която е поставена диагнозата: Туберкулоза, въз основа на микробиологично потвърждение или преценка на специалист. Датата се отбелязва под формата: ДД/ММ/ГГГГ.
7	Дата на начало на лечението	Изписва се датата, на която е започнато лечението с противотуберкулозни лекарства. Датата се отбелязва под формата: ДД/ММ/ГГГГ.
8	Месторождение (държава)	Отбелязва се страната, в която е роден пациентът с туберкулоза. При неизвестно месторождение се отбелязва: НИ=Неизвестно .
9	Гражданство (държава)	Отбелязва се страната, на която е гражданин пациентът с туберкулоза. При неизвестно гражданство се отбелязва: НИ=Неизвестно .
Местоживене		
10	Област	Избира се областта, в която лицето има адресна регистрация
11	Община	Изписва се общината, в която лицето има адресна регистрация
12	Населено място	Изписва се населеното място, в което лицето има адресна регистрация.
13	Клинични критерии в подкрепа на диагнозата	Отбелязват се с „Да“ или „Не“. Означава: Белези, симптоми и/или рентгенологични данни с всякаква локализация, съответстващи на активна туберкулоза, и решение на клиникист за лечение на лицето с пълнен курс противотуберкулозно лечение. ИЛИ Следсмъртно установен случай с патологични промени, съответстващи на активна туберкулоза, които са показание за противотуберкулозно лечение в случай, че пациентът е бил диагностициран преди смъртния изход.
Резултати от Xpert MTB/RIF		
14	Резултат	T - MTB открита, рифампицин резистентност не е открита RR - MTB открита, открита рифампицин резистентност TI - MTB открита, резистентност към рифампицин неопределена N - MTB неоткрита I - невалидна /без резултат /грешка NP-Не е проведено
Резултати от микроскопско изследване		
15	Резултат	Положителният резултат от микроскопско изследване означава: Положително микроскопско изследване за киселинно-устойчиви бактерии (КУБ) или равнозначно флуоресцентно оцветени бактерии на светлинно микроскопско изследване. Резултатите се отбелязват по следния начин: Да – положителни. Не – отрицателни NP – не е проведено НИ=Неизвестни – проведени изследвания, на които не са известни резултатите.
16	Изследвани проби	Да се отбележи колко проби са изследвани микроскопски при поставянето на диагнозата: Туберкулоза.
17	Положителни проби	Да се отбележи колко са микроскопски положителните проби от изследваните при поставянето на диагнозата: Туберкулоза (отбелязани в колона 15).
Резултати от културелно изследване		
18	Резултат	Положителният резултат от културелно изследване означава: Изолиране на Mycobacterium tuberculosis комплекс (с изключение на M.bovis-БЦК) от клинична проба. Резултатите се отбелязват по следния начин: Да – положителни Не – отрицателни NP – не е проведено НИ=Неизвестни – проведени изследвания, на които не са известни резултатите.
19	Взети проби	Да се отбележи колко проби са изследвани културелно при поставянето на диагнозата: Туберкулоза.
20	Положителни проби	Да се отбележи колко са културелно положителните проби от изследваните при поставянето на диагнозата: Туберкулоза (отбелязани в колона 18).
21	Други изследвания	Отбелязва се по следния начин: NP – няма проведени НК - Откриване на нуклеинова киселина от M. tuberculosis комплекс в клинична проба. ХИ=Грануломи – Наличие на грануломи на хистологично изследване.
22	Изследване за ХИВ	Отбелязва се по следния начин: Да - проведено Не - не е проведено НИ - неизвестно
23	ART	Отбелязва се по следния начин: Да - Провежда антиретровирусна терапия Не - Не провежда антиретровирусна терапия НИ - Неизвестно
24	СРТ	Отбелязва се по следния начин: Да - Провежда Ко-тримоксазол превантивна терапия Не - Не провежда Ко - тримоксазол превантивна терапия НИ - Неизвестно

25	Основна локализация на заболяването	<p>Случай с белодробна туберкулоза - (БТБ) отнася се до всеки микробиологично или клинично диагностициран случай на ТБ, с ангажиране на паренхима на белите дробове или трахеобронхиалното дърво. Милиарната ТБ се класифицира като БТБ, защото е с промени в белите дробове.</p> <p>Случай с извънбелодробна туберкулоза - (ИБТБ) отнася се до всяка микробиологично или клинично диагностициран случай на ТБ, включващи органи, различни от белите дробове, напр. плевра, лимфни възли, корем, генитално-уринарен тракт, кожа, стави и кости, мозъчни обвивки и др. Туберкулозната интраторакална лимфаденопатия (медиастинална и/или хилусна) или туберкулозният ексудативен плеврит представляват случаи на извънбелодробна туберкулоза (ИБТБ)</p> <p>Забележка: Пациент, едновременно с белодробна и извънбелодробна туберкулоза се класифицира като случай на белодробна туберкулоза</p> <p>Отбелязва се по следния начин: Б=Белодробна ПЛ=Плеврална ВЛВ=Вътрегръдни ЛВ – на вътрегръдните лимфни възли ПЛВ=Периферни ЛВ – на лимфните възли извън гръдния кош ГС=Гръбначен стълб – на гръбначния стълб КС=Кости и стави – на други кости и стави извън гръбначния стълб М=Менингеална – на менингите ЦНС – на централната нервна система извън менингите УГ=Урогенитална – на пикочо-половата система СЧ=Стомашно-чревна – на стомашно-чревния тракт ДИС=Дисеминирана – с дисеминирано разпространение ДР=Друга – на други системи и органи (очи, надбъбреци и др.) НИ=Неизвестна – с неизвестна локализация.</p>
26	Втора локализация	<p>Отбелязва се по следния начин: Б=Белодробна ПЛ=Плеврална ВЛВ=Вътрегръдни ЛВ – на вътрегръдните лимфни възли ПЛВ=Периферни ЛВ – на лимфните възли извън гръдния кош ГС=Гръбначен стълб – на гръбначния стълб КС=Кости и стави – на други кости и стави извън гръбначния стълб М=Менингеална – на менингите ЦНС – на централната нервна система извън менингите УГ=Урогенитална – на пикочо-половата система СЧ=Стомашно-чревна – на стомашно-чревния тракт ДИС=Дисеминирана – с дисеминирано разпространение ДР=Друга – на други системи и органи (очи, надбъбреци и др.) НИ=Неизвестна – с неизвестна локализация. НЕ=Няма такава.</p>
27	Категория болен	<p>Н=Новооткрит – Новооткрит случай е този, който никога не е бил лекуван за ТБ или е приемал противотуберкулозни лекарствени продукти в продължение на по-малко от 1 месец (преди това наричан „новооткрит“).</p> <p>Р=Рецидив – който е бил съобщен за излекуван или със завършено лечение в края на последния курс на лечение, а в момента е диагностициран с повторна инфекция от ТБ, (като истински рецидив или като нов епизод на ТБ, редициван от повторна инфекция), преди това наричан „рецидив“.</p> <p>ЛН=Лечение след неуспех – който е лекуван за туберкулоза и чието лечение е било неуспешно в края на последния курс на лечение. (преди това наричан „лечение след неуспех“)</p> <p>ЛОП=Лечение след отпадане от проследяване е този, който преди това е лекуван за туберкулоза и е съобщен за отпаднал от проследяване в края на последния курс на лечение (преди това наричан „лечение след прекъсване“).</p> <p>ДПЛ=Друг случай с предишно лечение е този, който е лекуван за туберкулоза, но чиито резултат след последния курс на лечение е неизвестен или недокументиран.</p> <p>НПАЛ=Случай с Неизвестна предишна анамнеза за лечение на туберкулоза не попада в нито една от изброените по-горе категории</p>
28	При случай на повторно лечение - година на първа регистрация	Отбелязва под формата: ГТГГ.
29	Изониазид	<p>Отбелязват се по следния начин: Ч – Чувствителен Р – Резистентен З – Замърсена проба Н – Неизвестен НП – Не е проведено</p>
30	Рифампицин	<p>Отбелязват се по следния начин: Ч – Чувствителен Р – Резистентен З – Замърсена проба Н – Неизвестен НП – Не е проведено</p>
31	Етамбутол	<p>Отбелязват се по следния начин: Ч – Чувствителен Р – Резистентен З – Замърсена проба Н – Неизвестен НП – Не е проведено</p>
32	Стрептомицин	<p>Отбелязват се по следния начин: Ч – Чувствителен Р – Резистентен З – Замърсена проба Н – Неизвестен НП – Не е проведено</p>
33	Друг препарат (ако има изследване на лекарствена чувствителност, да се уточни към кой противотуберкулозен препарат)	<p>Отбелязват се по следния начин: Ч – Чувствителен Р – Резистентен З – Замърсена проба Н – Неизвестен НП – Не е проведено</p>
34	Име друг препарат	Да се отбележи противотуберкулозният препарат (напр. Пиразинамид).

35	Видова спецификация	<p>MT – M. tuberculosis MB – M. bovis (с изключение на M.bovis-BLJK) MA – M. africanum NP – Не е проведено N – Неизвестен резултат</p>
36	Обезбациляване	<p>Обезбациляване на втория месец - Отрицателни микроскопски изследвания от две проби храчки в края на втория месец от интензивната фаза на лечение</p> <p>Обезбациляване на третия месец - Отрицателни микроскопски изследвания на две проби храчки в края на третия месец от интензивната фаза на лечение</p> <p>Обезбациляване след третия месец - Отрицателни микроскопски изследвания на две проби храчки след третия месец от интензивната фаза на лечение. Да се отрази в колона 34: "Забележка", проведено ли е културно изследване и тестване за лекарствена чувствителност след четвъртия месец от началото на изследването, като се отбележи резултатът от културното изследване/изследването за лекарствена чувствителност.</p> <p>Необезбацилен - пациентът е с положително микроскопско или културно изследване на две проби храчки в края на петия месец (неуспех от лечението при I и III категория болни; хроничен случай, т.е. неуспех от лечението при II категория болни - на повторно лечение)</p> <p>Неизвестно изследване - не е известно дали е проведено изследване в края на втория или третия месец от началото на лечението.</p> <p>Неизвестен резултат - проведени изследвания, на които не са известни резултатите</p> <p>Неприложимо - Пациентът е бил и остава без бацилоотделяне</p>
37	Забележка	Вписват се бележки и уточнения относно колона 33 или колона 35
38	Изход от лечението (попълва се 12 месеца след началото на лечението)	<p>И=Излекуван -случай с микробиологично диагностицирана белодробна туберкулоза в началото на лечението, който е с отрицателно микроскопско или културно изследване през последния месец на лечението (преди това наричан „излекуван“).</p> <p>ЗП=Завършено лечение -случай с ТБ, който е завършил лечението без критерии за неуспех, но няма данни, удостоверяващи, че резултатите от микроскопските или културните изследвания през последния месец на лечението и поне веднъж преди това са били отрицателни - не са били проведени или резултатите от тях не са налични (преди това наричан „завършено лечение“).</p> <p>ПТБ=Починал от туберкулоза,случай с ТБ, починал след поставяне на диагнозата, преди започване на лечението или по време на лечението</p> <p>ПДр= Починал от друго заболяване по време на лечение за туберкулоза.</p> <p>ПНИ=Починал по неизвестна причина по време на лечение за туберкулоза.</p> <p>Н=Неуспех от лечението -случай с ТБ, при който резултатите от микроскопските или културните изследвания са положителни на петия месец или на по-късен стадий от лечението (преди това наричан „неуспех от лечение“).</p> <p>ОП=Отпаднал от проследяване -случай с ТБ, който не е започнал лечение или чието лечение е било прекъснато в продължение на 2 или повече последователни месеци (преди това наричан „прекъснат лечение“)</p> <p>НИП=Недокументиран изход от лечението –случай с ТБ с неизвестен изход от лечението. Тук се включват случаи „прекъснати към“ друго лечебно заведение за лечение на туберкулоза, както и случаи, за които изходът от лечението е неизвестен (преди това наричан „прекъснат“).</p> <p>ПЛ=Продължава лечението - Пациент, който продължава лечението след 12 месеца и който не отговаря на нито един от останалите изходи по време на лечението. Това включва пациенти с:</p> <ul style="list-style-type: none"> - промяна на първоначалното лечение поради установена полирезистентност (т.е. резистентност към поне две лекарства от първи ред) от проба, дадена в началото на лечението; - удължено лечение поради странични ефекти / усложнения; - първоначален режим, планиран за повече от 12 месеца; - неналична информация за причините, поради които са все още на лечение;
39	Потвърдителен № на НРЛ-ТВ	Въввекда се потвърдителния номер от НРЛ по туберкулоза, ако има такъв.
40	Изход от лечението след 24 месеца-отнася се за тези пациенти, които продължават лечение след 12 месец	<p>И=Излекуван -случай с микробиологично диагностицирана белодробна туберкулоза в началото на лечението, който е с отрицателно микроскопско или културно изследване през последния месец на лечението (преди това наричан „излекуван“).</p> <p>ЗП=Завършено лечение -случай с ТБ, който е завършил лечението без критерии за неуспех, но няма данни, удостоверяващи, че резултатите от микроскопските или културните изследвания през последния месец на лечението и поне веднъж преди това са били отрицателни - не са били проведени или резултатите от тях не са налични (преди това наричан „завършено лечение“).</p> <p>ПТБ=Починал от туберкулоза,случай с ТБ, починал след поставяне на диагнозата, преди започване на лечението или по време на лечението</p> <p>ПДр= Починал от друго заболяване по време на лечение за туберкулоза.</p> <p>ПНИ=Починал по неизвестна причина по време на лечение за туберкулоза.</p> <p>Н=Неуспех от лечението -случай с ТБ, при който резултатите от микроскопските или културните изследвания са положителни на петия месец или на по-късен стадий от лечението (преди това наричан „неуспех от лечение“).</p> <p>ОП=Отпаднал от проследяване -случай с ТБ, който не е започнал лечение или чието лечение е било прекъснато в продължение на 2 или повече последователни месеци (преди това наричан „прекъснат лечение“)</p> <p>НИП=Недокументиран изход от лечението –случай с ТБ с неизвестен изход от лечението. Тук се включват случаи „прекъснати към“ друго лечебно заведение за лечение на туберкулоза, както и случаи, за които изходът от лечението е неизвестен (преди това наричан „прекъснат“).</p> <p>ПЛ=Продължава лечението - Пациент, който продължава лечението след 12 месеца и който не отговаря на нито един от останалите изходи по време на лечението. Това включва пациенти с:</p> <ul style="list-style-type: none"> - промяна на първоначалното лечение поради установена полирезистентност (т.е. резистентност към поне две лекарства от първи ред) от проба, дадена в началото на лечението; - удължено лечение поради странични ефекти / усложнения; - първоначален режим, планиран за повече от 12 месеца; - неналична информация за причините, поради които са все още на лечение;
41	Изход от лечението след 36 месеца-отнася се за тези пациенти, които продължават лечение след 24 месец	<p>И=Излекуван -случай с микробиологично диагностицирана белодробна туберкулоза в началото на лечението, който е с отрицателно микроскопско или културно изследване през последния месец на лечението (преди това наричан „излекуван“).</p> <p>ЗП=Завършено лечение -случай с ТБ, който е завършил лечението без критерии за неуспех, но няма данни, удостоверяващи, че резултатите от микроскопските или културните изследвания през последния месец на лечението и поне веднъж преди това са били отрицателни - не са били проведени или резултатите от тях не са налични (преди това наричан „завършено лечение“).</p> <p>ПТБ=Починал от туберкулоза,случай с ТБ, починал след поставяне на диагнозата, преди започване на лечението или по време на лечението</p> <p>ПДр= Починал от друго заболяване по време на лечение за туберкулоза.</p> <p>ПНИ=Починал по неизвестна причина по време на лечение за туберкулоза.</p> <p>Н=Неуспех от лечението -случай с ТБ, при който резултатите от микроскопските или културните изследвания са положителни на петия месец или на по-късен стадий от лечението (преди това наричан „неуспех от лечение“).</p> <p>ОП=Отпаднал от проследяване -случай с ТБ, който не е започнал лечение или чието лечение е било прекъснато в продължение на 2 или повече последователни месеци (преди това наричан „прекъснат лечение“)</p> <p>НИП=Недокументиран изход от лечението –случай с ТБ с неизвестен изход от лечението. Тук се включват случаи „прекъснати към“ друго лечебно заведение за лечение на туберкулоза, както и случаи, за които изходът от лечението е неизвестен (преди това наричан „прекъснат“).</p> <p>ПЛ=Продължава лечението - Пациент, който продължава лечението след 12 месеца и който не отговаря на нито един от останалите изходи по време на лечението. Това включва пациенти с:</p> <ul style="list-style-type: none"> - промяна на първоначалното лечение поради установена полирезистентност (т.е. резистентност към поне две лекарства от първи ред) от проба, дадена в началото на лечението; - удължено лечение поради странични ефекти / усложнения; - първоначален режим, планиран за повече от 12 месеца; - неналична информация за причините, поради които са все още на лечение;
42	Дата на изход от лечение	Отбелязва се дата, на която е регистриран изхода от лечение.
43, 44, 45, 46, 47, 48	Придружаващо / придружаващи заболявания	<p>Отбелязват се заболяванията които са рискови фактори за заразяване с МТ бактерия като:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Инсулинозависим захарен диабет тип 1 и 2; - ХОББ; - Бронхиална астма; - Язвена болест на стомаха; - Похищни заболявания; - Алергични състояния и др.
49;50;51	История за някакви социалноикономически рискови фактори /бездомник, лишаване от свобода през последната една година, безработен/	<ul style="list-style-type: none"> - Бездомник -Бездомник е човек, който спадва към определена социална категория хора, които нямат постоянно жилище и подслон; - Лишаване от свобода през последната една година - под лишаване от свобода се разбира да са били в следствени арести, затвори, поправителни домове за малолетни и др. през последната една година; - Безработен - лице, което е лишено от работа. За неработещи пенсионери и ученици се попълва неприложимо.
52;53;54	Рискови фактори на поведение /потонулопушене, редовна употреба на алкохол, зависимост към наркотични вещества/	<ul style="list-style-type: none"> - Под „потонулопушене“ за положителен отговор (Да) се приема, ако лицето пуши минимум пет (5) цигари на ден. - Редовна употреба на алкохол - Лицето се счита, че употребява алкохол, ако консумира минимум две чаши вино или минимум три бутилки бира или минимум две чаши алкохол с високо процентно съдържание) на ДЕН. Редовна употреба означава утвърдена практика на консумация на алкохол, минимум ТРИ пъти в седмицата, в продължение на няколко седмици, месеци и пр. - Зависимост към наркотични вещества под „наркотични вещества“ се разбира употребата на „леки“ (напр. марихуана), „тежки“ (хероин, кокаин, амфетамини и др.) и други наркотични вещества и субстанции, водещи до зависимост (напр. сънотворни лекарства, легали и др.). Лица, включени в метадонови програми също принадлежат към лицата със зависимост.